DUNUNA BENMAKAN KA A BEN Adamadenna Lasabati ni a la wuriki Sarivalu ma KALAMA DANTEELI Bani fabadenɲa tɔmasere le ye, hɔrɔya ni telen ani jususuma di dunuɲa dɔ, Bani adamaya lasabati Iɔnbaliya ni a la gboyaɲɛ le nanin benkanni di mɛn ka mɔɔlu lamuriti, ka kɛ sababu di fana ka mɔɔlu kunna fulen, ka alu lɔ hɔrɔya ɲinina ka alu bɔ misikinaya dɔ, Bani adamaya lakanda ye wajibi le di, fo jamana ye ke jamana dafani le di sariya bolo ma, wole ye a kela moolu te muriti ka don jede makadan waa la, Bani jamanalu la tɛɛbɛn ni alu la kaninteya ye fen ne di mɛn kakan ka sɛnbɛnteya, Bani jamana mennu ye "ONU" dekuruba kono, wolu bara alu kan di ko alu di adamaden nakadan, ka a lawuriki ka ban ka ce ni muno lakana ko bee do, Bani alu bara alu kan di fana, ko alu di adamaya lafasa, ka adamaden la hɔrɔya dafa sila bɛɛ kan, Bani, bee benni miriya kelen ma, ka a 10 adamaya lasabati ma, wo ye wajibi le di bee pe, walako miriya wo ye se lataamala sila bee kan, "ONU" gbaraba bara a kandi: ko adamaden lakanda sariya pin bara kε dunu∏a bεε ye wajibi di, sa bεε ye a to i hankili la, ka i tɛsidi, ka mɔɔlu karan a la, ka alu jodon a la, ka a latinma jamanala tɛ. Adamadennu bee sodonja kakan, horoya do, fabadenja do ani sariya ta fan do. Hankili ni sonome ye alu bee ma, a kakan wo do alu ye bakelenja sila lataaman alu non te. Sariya 2 nan MDD kelen kelenna bee ni adamaden lakadan sariya kakan, i keda mDD suusu di, i sii te mafene nna, i fadikolo te mafenenna, i kan te mafenenna, i la dina te mafenenna, i la jamana mara hankili te mafEnEnna, i sOdOndiya tE mafEnEnna. Ani fana jamanalu suuya te danbola ka a ben sariya wolu ma, alu mara hankili keda a suusu di, alu ma ke jamanalu horoyani di, alu keda mara suusu kono. Sariva 3 nan Adamaden kelen kelenna bee nii kakan ka lakanda, ka a la horova lakanda, ka a kun nakanda Sariya 4 nan M<code>DO</code> si makan ka k<code>E</code> j<code>D</code>n di, ka k<code>E</code> bolok<code>D</code>n<code>D</code> m<code>DO</code> di, j<code>D</code>n<code>p</code>a ni j<code>D</code>nsan sila b<code>EE</code> bara lat<code>D</code>n Jankankata suusu ma kan ka sii m⊃⊃ la min di se fɛ siila a la adamadenpa la, ka a kunnajii. Sariya 6 nan Adamaden kelen kelenna bee la mooya ka kan ka lon a ne sariya kunda bee la, a keda fanfan di

MDD δεε ka kan sariya μα kDdD, a ka kan fanan δεε ye mabεn μα kelen ma sariya bolo. MDD makan ka lafisaya mDD di ka bεn sariya μin lataamanμα ma.

MOD bεε di se i makasila i la jamana sariya bonnu la ni bila kεda i la tOpεli sila ma, ni wo tε sariya sila ma.

A wajibiyani, adamaden na ko ye kE ko hakika di, ka a lankEnEmaya kitibon na telen kOnOma, ka a jo ni a jalaki danfaranbo.

Mod si te se minala ten, ka a don kaso la hamante ka gben a la jamana kono ni kun te a la

Sariya 7 nan

Sariya 8 nan

Sariya 9 nan

Sariya 10 nan

Sariya 11 nan

MDO mDO na a midada sariya kOdO bolo ma, sariya kuda sila ma kan ka lO a ma. Ani fana a la midali fanka ma kan ka tanbi sariya kOdO jate la. Sariya 12 nan MDD ma kan ka a bila a mDD nDD la kolu dD ten; ka bD a la denbaya kolu ma, a la gbundu sEbElu, ka wa sii a la lukDnD kolu la. A ma kan ka a dantiπεn, a ma kan ka a suma gboya. Sariya ka kan ka bεε lakanda ko suu wolu ma Sariya 13 nan Taa ni seyi dahani bεε ye jamana kɔnɔ. Jamana yɔrɔ yɔrɔ fana ka i diya, i dise i siila yen. MOO kεε di se ka bO jamana kOnO, a kεda a fabada di, a kεda jamana gbεdε di, ka ban ka a kOsεyi. Sariya 14 nan Dannatanbikolu kodo, bεε di se i kun karifadiya pinina jamana gbεdε do, i don ma kan ka jεn a la. Ni sariya lonin te moo ma, moo men na a la jamana sariya tinenna ka a bori. Sariya 15 nan MOO bεε ka kan ka kε jamana do jamanaden di. Moo si tε se ha jεn a la jamana denna la, i don di se fanan jamana gbεdε denna sodonna. Sariya 16 nan Ni alu sii seda a ma, kamarennu ni den musolu di se fudula μοοn ma, siμοοya tε a do, dina ko tε a do. Alu bεε kakan sariya μα kodo ko bεε do, fudu bolo ma. Fudu tɛ sidi alu tɛ fo alu fîla bɛɛ ba bɛn a ma. Denbaya le ye jama tɛfɛden di. Wo dɔ, a kakan ka lakanda jamana bolo. Sariva 17 nan Moo moo, a keda a kelen na, a keda jama do, a di se ka a ta sodon. Moo si bolo fen ma kan ka mina a la fanka bolo ma. Sariya 18 nan Hankili lamiri, s⊃n⊃mε lamiri ani dina lawasanin bεε ye. I di se ka i diyananta ta dinalu d⊃, ka a silalu lataama. Sariya 19 nan A lawasanin bεε ye ka a miriya jida, f3li d3, sεbεli d3, ka hankili βinin fan bεε, sila bεε fε. Ko si ma kan ka kε m30 la wo si d3. Sariya 20 nan A lawasani bεε ye ba ɲɔɔn nadεε, kuna dɔ, kεwεli dɔ mɛn ni janfa sila tε kelen di. MOO tε se karabala ka ladon dεε dO, dεε min man di a με. Sariya 21 nan Jamanaden bɛɛ di se kɛla jamana kantii di, a yɛdɛkani walal a la mɔɔ suwandini Jamanaden b $\epsilon\epsilon$ kakan jamana baarakundalu d δ bolo kelen ma. Jamana kantiilu fanka siini jamana den na lannaya le ma; jamanadennu ye alu sawo yidala wote ni wote le, ka ala lannaya mɔɔlu suwandi telen ni sariya dɔ. Sariva 22 nan

Jamana bee kakan ka jamanadennu lakanda na kelen ma. Sodon sila fe, dariya sila fe, lakandali wo ye bola jamana boloko le do ani a ye min sodonna ani jamana gbedelu la baaranooya do.

MOO mOO na a midada sika la sariya bolo ma, a ka kan ne ka jate fOlO ko a sOn tε a dO, han kiti ye a jalaki lankεnεmaya.

 $B\epsilon\epsilon\;kakan\;ka\;baara\;s\textrm{Oddn},\;ka\;baara\;k\epsilon\;s\textrm{Ondya}\;d\textrm{O},\;baara\;m\epsilon n\;duman\;i\;\textrm{s}\,i\epsilon;\;b\epsilon\epsilon\;kakan\;ka\;latanka\;baaratan\textrm{s}\,a\;ma\;jamana\;k\textrm{Ond}.$

Baara mɛnnu jate kakan, wolu kakan ka sara ɲa kelen ne ma a kɛbaalu ye.

Baara kakan ka sara sɔdɔn, sara mɛn di baarala ni a la denbaya balo hali a ma dɛsɛ.

Baaralalu la <code>noon</code> nakafo dahani alu ye, alu la munanfan makadan sila f ϵ .

Sariya 24 nan

Noononi ni panatε wajibiyani baarala bεε ye, mεn ni sara tεε tε kelen di.

Sariya 25 nan

Se wajibiyani bee ye, se men di ani a la denbaya daha, ka alu kisi konkon ma, ka alu dafiyabo, ka lau jiya, ka alu dandan ani ka alu musakalu na. Ni jankaro ni baaratanna ani misikinaya latee suusu seda i ma, i kakan ka makadan.

Denbatii ni a den kakan ka madɛmɛn; den sɔdɔnda fudu dɔ, a ma sɔdɔn fudu dɔ, a bɛɛ kakan.

Sariya 26 nan

Kakan wajibiyani bee ye, a don ma kan ka sara katere karan saara folo ni a filanan ma. Karan saara folo ye wajibi le di bee ye. Baara makaran ka kan ka aalawanka. Bee ka kan ka karan saara naaninan masodon tee sidi bolo le ma.

Karan ka kan ka mɔɔ llawanka, ha a la mɔɔya lasabati, ka a la hɔrɔya lawasa. A kakan ka kɛ sababu di ka nɔɔn nagboyanɛ boloka, ka hina ni terinɔɔya ladon dununa dɔ, siyalu tɛ, dinalu tɛ, ka "ONU" dɛɛkuruba madɛmɛn bɛn nadonna dununa kɔnɔ.

A dahani denbatiilu ye ka alu den bila karan na, karan m€n duman alu ye.

Sariya 27 nan

A wajibiyani bee ye ka tere i la jamana l<code>Onniko</code> bee d<code>O</code> han ka a t<code>OnO</code> s<code>OdOn</code>.

Bee la baara t<code>DnD</code> kakan ka lakanda, a keda sebe di, a keda l<code>Dnni</code> suusu di.

Sariya 28 nan

A dahani jamana bεε ye ka bɔ sila di, sila mɛn di sariya ɲinnu lakanda ka kε kunnafulen di adamadennu ma.

Sariya 29 nan

Bolo k⊃yinin kelen tε bεrε ta, wo d⊃, bεε kakan ka kolo i la jama.

Jamana dafani dɔ, ɛbɛɛ kakan ka to sariya le kɔ walako i kana bila dolu tɔɲɛ dɔ.

Sariya Jinnu kakan ka lataaman "ONU" deekuruba la miriya le kan. A makan ka llataaman miriya gbede kan.

Sariya 30 nan

Dalilu si t ϵ m>0 bolo, a t ϵ jamana bolo, ka b>0 sila di, sila m ϵ n di sariyaba ρ innu ti ρ ϵ n.